

Talousarvio 2025 / opetus- ja varhaiskasvatuspalvelut

Opetvarh 14.11.2024 § 86
143/02.02.00/2024

Valmistelija Sivistysjohtaja Virpi Risteelä

Kuntalain 110 §:n mukaan kunnanvaltuuston on vuoden loppuun mennessä hyväksyttävä kunnalle seuraavaksi kalenterivuodeksi talousarvio ottaen huomioon kuntakonsernin talouden vastuut ja velvoitteet. Talousarvio ja -suunnitelma on laadittava siten, että ne toteuttavat kuntastrategiaa ja edellytykset kunnan tehtävien hoitamiseen turvataan. Talousarviossa ja -suunnitelmassa hyväksytään kunnan ja kuntakonsernin toiminnan ja talouden tavoitteet. Iin kunnan talousarviossa on talouden tasapainon lisäksi otettava huomioon strategiset painopisteet, resurssiviisuus ja toimialakohtaiset palvelulupaukset.

Kunnan toiminnassa ja taloudenhoidossa on noudatettava kunnanvaltuuston hyväksymää talousarviota. Lautakuntatasolla voidaan käyttösuunnitelmien yhteydessä määrittää tulosalue- ja yksikkökohtaisesti tarkempia tavoitteita ja toimenpiteitä, joita lautakunnat voivat seurata.

Tavoitteiden saavuttaminen varmistetaan väliraportoinneilla ja viranhaltijoiden antamalla katsauksilla. Lopullinen strategisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutuma esitetään tilinpäätöksen yhteydessä. Talousarvion laadinnassa tulee kiinnittää erityistä huomiota strategisten ja taloudellisten tavoitteiden asettamiseen ja niiden mittaamiseen.

Opetus ja varhaiskasvatus muodostavat kokonaisuuden, jossa tilojen käyttö, palveluverkko ja tukipalvelut järjestetään taloudellisesti ja toiminnallisesti tarkoituksenmukaisimmalla tavalla. Henkilöstömäärät ja tilojen bruttoneliöt ovat kunnan toiminnassa suurimmat. Hallinnonalan palvelut kattavat suoraan tai välillisesti ison osan kunnan väestöstä. Opetuksen ja varhaiskasvatuksen hallinto on tiivis kokonaisuus. Hallinnonala jakautuu opetukseen, varhaiskasvatukseen sekä toimialan hallintoon.

Vuoden 2024 aikana opetuksen ja varhaiskasvatuksen toimialalla on jatkettu edelleen organisaation johtamisjärjestelmän kehittämistä. Toimialan ylin päätöksentekoeelin on opetus- ja varhaiskasvatuslautakunta. Toimialan johtamista on muutettu määräaikaisesti ajalla 1.9.2024 - 31.12.2024 siten, että sivistysjohtajan alaisuudessa työskentelevän varhaiskasvatuspäällikön tehtävät on sisällytetty osaksi sivistysjohtajan tehtävää. Uudistettu tehtävänkuva arvioidaan opetus- ja varhaiskasvatuslautakunnassa 14.11.2024 ja kunnanhallitus tekee päätöksen sivistysjohtajan tehtävänkuvasta joulukuulla. Tarvittavat päivitykset hallintosäätöön organisaation, muuttuneiden tehtävien ja toimivallan jakoon liittyen tehdään tarvittaessa vuoden 2025 alussa, kunnanhallituksen ensin päätettyä hallinnonuudistuksesta sivistysjohtajan tehtävän suhteen.

Opetuspalvelut muodostuvat kouluilla annettavasta esiopetuksesta, perusopetuksesta ja lukio-opetuksesta. Perusopetuksen tehtävä on tukea oppilaan kasvua ihmisyyteen ja vastuulliseen yhteiskunnan jäsenyyteen sekä antaa oppilaalle elämässä tarvittavia tietoja ja taitoja. Tavoitteena on edistää sivistystä, tasa-arvoisuutta ja kansainvälisyyttä sekä estää syrjäytymistä. Iin lukion tehtävänä on antaa opiskelijoilleen laaja yleissivistys, jatko-opintokelpoisuus ja edistää työ-elämäntietoisuutta. Lukio tukee opiskelijan edellytyksiä elinikäiseen oppimiseen ja itsensä kehittämiseen.

Opetuksen tavoitteena on tukea lasten, nuorten ja perheiden kokonaisyhteisöä osana moniammatillista arjen toimintaympäristöä. Kaikessa toiminnassa korostuu ensisijaisena periaatteena tarkoituksenmukainen ja helposti saavutettava tuki. Opetuksen toimintaa ohjaavat ensisijaisesti Perusopetuslaki- ja asetus, Lukiolaki, Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki sekä muut lapsia ja nuoria koskevat lait ja normistot. Perusopetuksen opetussuunnitelma ja lukion opetussuunnitelma määrittävät opetuksen ja yksiköiden tavoitteita. Oppilas- ja opiskelijahuoltolain perusteella laadittavat opiskelu- ja oppimisen suunnitelmat, oppimisen tuen strategia ja lin kunnan pedagoginen suunnitelma antavat sisältöä ja suuntaa arjen tasolla tapahtuvalle lasten ja nuorten kasvun, oppimisen ja hyvinvoinnin poluille. Vuoden 2024 kehittämisen kohteina on jatkettu edelleen opetuksen inklusion ja tuen järjestelyiden kehittämistä, tunne- ja vuorovaikutuskasvatusta, kestävän kehityksen toimia sekä laaja-alaista hyvinvointityötä. Vuoden 2024 lopulla on perustettu työryhmä kartoittamaan opetuksen yksiköiden johtamisjärjestelmän tilannekuvaa ja tarvittavia kehittämiskohteita suhteessa seuraavien toimintakausien laskevaan oppilasmäärään. Vuoden 2025 painopisteinä jatketaan edelleen samoja teemoja ja lisäksi eteenpäin viedään johtamisjärjestelmän kehittämistä, vaativan erityisen tuen vakiinnuttamista ja esiopetuksen oppilaaksiottoon liittyviä uudistuksia. Keskeisenä kehittämisen kärkenä on opetuksen ja varhaiskasvatuksen toiminnan, suunnittelun ja hallinnon yhdenmukaistaminen. Hyvinvointialueiden toiminta, hallinnonuudistus ja toimialan ja palvelutarpeiden muutokset haastavat edelleen kehittämään yhteistoimintaa ja painottavat hyvää ja toimivaa johtamista.

Varhaiskasvatuspalvelujen toimintaa ohjataan sekä valtakunnallisilla että kunnan omilla päätöksillä. Varhaiskasvatuspalveluiden toimialaan kuuluvat kunnallisissa ja yksityisissä päiväkodeissa toteutettava varhaiskasvatus ja esiopetus, ryhmäperhepäivähoito, perhepäivähoito kunnallisessa varhaiskasvatuksessa, avoin varhaiskasvatustoiminta, palvelusetelijärjestelmä sekä erilaisten tukien suorittaminen. Varhaiskasvatustoimintaa määritteleviä lakeja ovat mm. varhaiskasvatuslaki, valtioneuvoston asetus varhaiskasvatuksesta, laki kotihoidon ja yksityisen hoidon tuesta, laki ja asetus yksityisen palveluiden valvonnasta, lastensuojelulaki, perusopetuslaki ja laki varhaiskasvatuksen asiakasmaksuista. Varhaiskasvatusta toteutetaan perheiden tarpeista lähtevänä, lapsen hyvinvointia, kasvua, oppimista ja kehitystä edistävänä palveluna. Varhaiskasvatus perustuu valtakunnalliseen ja paikalliseen varhaiskasvatussuunnitelmaan. Varhaiskasvatussuunnitelmissa huomioidaan lasten yksilöllisyys ja palvelujen monimuotoisuus.

Vuonna 2023 toteutettu varhaiskasvatuksen johtamisjärjestelmän muutos on vakiintunut vuoden 2024 aikana osaksi toimintaa hyvin tuloksin. Varhaiskasvatuspalveluiden johtaminen on kehittynyt linjakkaaksi ja toteutuu jaettuna johtajuutena kahden aluepäiväkodinjohtajan ja kahden apulaisjohtajan tiimityönä. Kehittämisen painopisteitä varhaiskasvatuksessa vuonna 2024 ovat olleet seuraavat: laadukas ja kysyntään vastaava varhaiskasvatuspalvelu yhdessä yksityisten palveluntuottajien kanssa, sähköiset palveluprosessit ja viestintä ja pedagogiikan ja laadunhallinnan kokonaisvaltainen kehittäminen. Vuonna 2025 jatketaan edelleen samojen teemojen parissa ja lisäksi eteenpäin viedään palveluohjauksen vakiinnuttaminen ja esiopetuksen oppilaaksioton uudistaminen. Varhaiskasvatuksen henkilöstön työhyvinvoinnin edistäminen sekä varhaiskasvatushenkilöstön saatavuuden parantaminen ovat edelleen tärkeässä roolissa varmistettaessa hyviä ja toimivia varhaiskasvatuspalveluja. Keskeisenä kehittämisen kärkenä on opetuksen ja varhaiskasvatuksen toiminnan, suunnittelun ja hallinnon yhdenmukaistaminen.

Opetus- ja varhaiskasvatustoimialan talousarviossa on pysytty maltillisessa kasvussa ja toimialalle on tehty 300 000€ leikkaukset vuoden 2025 talousarvioon

osana talouden tasapainottamisesta. Vuoden 2024 palkankorotukset ovat tuoneet henkilöstömenoihin keskimäärin yleiskorotusten osalta noin 2,27% ja sopimuskohtaisten kehittämisohjelmaerien osalta noin 1 % kasvun. Aineiden, tarvikkeiden ja tavaroiden hinnoissa ja palveluiden ostoissa on edelleen nähtävissä kasvua mutta inflaatio näyttää kuitenkin rauhoittuneen vuoteen 2023 verrattuna. Elokuussa 2024 koulukuljetusten osalta siirryttiin kuljetusreittien kilpailutusten jälkeen uuteen sopimuskauteen. Polttoaineiden ja henkilöstökulujen nousun suhteen on varauduttava edelleen mahdollisiin hinnankorotuksiin. Näistä lähtökohdista esitetty talousarvio vuodelle 25 on laadittu annettuun raamiin sopivaksi ja sisältää toiminnan virtaviivaistamista ja henkilöstöresurssin optimointia.

Toimialalla on toteutettu palvelusuunnitelmaprosessi viimeksi vuonna 2020. Lautakunnan linjaamien tiekarttojen mukaisesti on toteutettu palveluverkon ja palvelujen ratkaisuja sekä varhaiskasvatuksen, opetuksen kuin hallinnonkin osalta. Palvelutarpeet muuttuvat jatkuvasti. Suurena muutoksena ja huolenaiheena lissäkin on syntyvyyden ja sitä kautta varhaiskasvatusten asiakkaiden ja oppilasmäärien lasku. Syksyllä 2024 peruskoulun aloitti 138 oppilasta, ennusteen mukaan viiden vuoden päästä aloittajia on noin 90. Tämä ennuste vääjäämättä toteutuessaan vaikuttaa palvelutarpeisiin ja myös palveluverkkoon. Nykyinen verkko erityisesti opetuksessa on kustannustasoltaan liian korkea, koska oppilasmäärien laskeminen vaikuttaa myös saataviin valtionosuuksiin. Vuoden 2024 aikana on aloitettu uuden palvelusuunnitelman laatiminen vuosille 2025-2030, jossa erityisesti tarkastellaan lapsi- ja oppilasmäärien kehitystä, lasten, nuorten ja perheiden hyvinvointia, kylien elinvoimaisuutta sekä pyritään rakenteellisesti ja taloudellisesti kestävään ja suunnitelmalliseen palvelumalliin.

Talousarvion esittelyä lautakunnissa kehitetään hallinto- ja talouspalveluiden ohjeistusten mukaisesti. Lautakunnassa esitellään sitovana koko toimialan yhteinen talousarvio ja opetusta ja varhaiskasvatusta tarkastellaan erillisinä kokonaisuuksina käyttötalouden hyväksymisen yhteydessä. Talousarvion liitteinä on nähtävillä henkilöstösuunnitelma ja strategisten tavoitteiden ja palvelulupausten koonti. Riskienhallinnan kokonaisuus toimitetaan kokoukseen. Kustannuspaikkakohtaiset suunnitelmat sekä vertailu talousarvioon 2024 esitellään lautakunnalle vuoden 2025 alussa käyttötalouden hyväksymisen yhteydessä.

Toimialan kokonaisuus talouden näkökulmasta alla esitetynä.

Ulkoiset ja sisäiset, 1 000 €	TP 2023	TA 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
Toimintatuotot	2 221	1 885	1 439	1 364	1 364
Toimintakulut	- 27 454	- 27 761	- 27 939	- 27 906	- 27 787
Toimintakate/jäämä	- 25 234	- 25 876	- 26 501	- 26 542	- 26 423

Esittelijä Sivistysjohtaja Risteelä Virpi

Päätösesitys Opetus- ja varhaiskasvatuslautakunta päättää hyväksyä esitetyn toimialan talousarvion 2025 sisältäen toiminnalliset ja strategiset tavoitteet, riskikartoituksen, henkilöstösuunnitelman sekä talouden sitovuustasot ja talousluvut ja esittää näitä edelleen hyväksyttäväksi kunnanhallitukselle ja -valtuustolle.

Muutettu päätösesitys:

Päätösesitystä täydennetään seuraavalla lauseella:

Henkilöstösuunnitelma hyväksytään valtuuston talousarvioesittelyn yhteydessä, jossa määritellään osaamisen kehittämisen tavoitteet ja täydennyskoulutuksen tarpeet vuodelle 2025.

Opetus- ja varhaiskasvatuslautakunta päättää hyväksyä esitetyn toimialan talousarvion 2025 sisältäen toiminnalliset ja strategiset tavoitteet, riskikartoituksen, henkilöstösuunnitelman sekä talouden sitovuustasot ja talousluvut ja esittää näitä edelleen hyväksyttäväksi kunnanhallitukselle ja -valtuustolle.

Päätös

Opetus- ja varhaiskasvatuslautakunta päättää hyväksyä esitetyn toimialan talousarvion 2025 sisältäen toiminnalliset ja strategiset tavoitteet, riskikartoituksen sekä talouden sitovuustasot ja talousluvut ja esittää näitä edelleen hyväksyttäväksi kunnanhallitukselle ja -valtuustolle.
Henkilöstösuunnitelma hyväksytään valtuuston talousarvioesittelyn yhteydessä, jossa määritellään osaamisen kehittämisen tavoitteet ja täydennyskoulutuksen tarpeet vuodelle 2025.

Kunnanjohtaja ja hallintojohtaja poistuivat kokouksesta klo 20.19.